Datovanie – metódy datovania – 3. diel

written by Drahoslav Vajda | 1. apríla 2026

Séria článkov o určovaní časov, dní a rokov

Úvod

Z hľadiska autority a dôveryhodnosti delíme datovacie metódy na *biblické* a *mimobiblické*. *Biblická metóda* vychádza z údajov zapísaných v Písme. *Mimobiblické metódy* sú založené na ľudských možnostiach a schopnostiach skúmania, akými sú archeologický výskum, historický výskum a podobne. Vzhľadom na pravdivosť a neomylnosť Písma ako Božieho slova (striktne vzaté to sa týka pôvodných spisov) je biblické datovanie nadradené mimobiblickému datovaniu. Ak vznikne nesúlad medzi biblickým a mimobiblickým datovaním, biblické datovanie treba považovať za pravdivé a dôveryhodné a treba hľadať spôsoby, ako opraviť mimobiblické datovanie danej udalosti. Biblia má najvyššiu prioritu aj ako zdroj pre datovanie. O datovaní, zdrojoch a prostriedkoch, sme písali v predchádzajúcich dieloch. Pre účely tohto článku si stručne pripomenieme, aké sú ciele datovania.

Cieľom datovania udalostí je spoľahlivé a čo najpresnejšie určenie dátumu, kedy k danej udalosti došlo, čo potom umožní lepšie porozumenie jej významu. Alebo inými slovami: cieľom je spoľahlivé umiestnenie príslušnej udalostí na časovú os. K tomu je potrebné mať zdroj, ktorý takúto identifikáciu umožní. Takými zdrojmi sú biblické *genealógie* (*rodokmene*) a *chronogenealógie* (*chronorodokmene*)[A)], archeologické vykopávky, archívne materiály a ich kombinácie.[1)] Údaje získané archeologickým výskumom sú niekedy doplňované datovaním prostredníctvom prirodzenej rádioaktivity niektorých chemických prvkov.

Metódy datovania

Biblická metóda datovania

Je založená na poznaní a údajoch, zdrojom ktorých je zapísané Božie slovo, písma Starého a Nového zákona (kánon). Dejiny ľudstva v období od stvorenia po potopu je možné datovať len biblicky. Toto datovanie je veľmi presné vďaka zapísaným *chronorodokmeňom*.[A)] Na základe chronorodokmeňov vieme presne datovať aj obdobie od potopy po smrť Jakoba (Izraela), teda obdobie patriarchov. Datovanie na základe biblických chronorodokmeňov po smrť Jakoba sa deje v systéme počítania rokov od stvorenia sveta, teda v systéme letopočtu *Anno Mundi* („rokov sveta“, AM). Prepočtu na *náš letopočet* (n.l, pred Kr.) sa venujeme nižšie. Pravdivosť (dôveryhodnosť) a bezchybnosť tohto datovania sa odvíja od pravdivosti a neomylnosti zapísaného Božieho slova. Stopercentná neomylnosť

Božieho slova sa vzťahuje na pôvodné spisy (autografy). Otázky prepisov, opisov, kopírovania a prekladov sa dotkneme tiež nižšie.

Je dôležité uvedomiť si, že obdobie od stvorenia po potopu je možné datovať len biblicky. Mimobiblické datovanie tohto obdobia možné nie je, pretože akékoľvek zdroje z tohto obdobia, ktoré by mohli poslúžiť pre archeologický či historický výskum, boli zničené globálnou katastrofickou potopou za dní Noacha. Mimobiblické datovanie obdobia patriarchov, najmä starovekej Mezopotámie a Egypta pred rokom 2 000 pred Kr., je mimoriadne nedôveryhodné a nepresné z dôvodov, ktoré opíšeme nižšie.

Písmo obsahuje *chronorodokmene* len po Jozefa. Pre neskoršie generácie uvádza len *rodokmene*. Rodokmene neposkytujú údaje na časovej osi. Slúžia na relatívne datovanie, nie na absolútne datovanie. K datovaniu prispievajú údaje o rokoch panovania judských a izraelských kráľov. K datovaniu udalostí izraelského národa v systéme *nášho letopočtu* (pred Kristom a po Kristovi) prispieva aj mimobiblické datovanie. Dôveryhodnosť a presnosť takéhoto datovania je len taká, aká je dôveryhodnosť a presnosť dátumu určeného historickým či archeologickým výskumom. Užitočnými sú najmä tie udalosti, ktoré dokážeme dôveryhodne a pomerne presne datovať mimobiblickými metódami a *stotožniť* či *skorelovať* s biblickými udalosťami a údajmi.

Mimobiblické metódy datovania

Sú založené na archeologickom alebo historickom výskume. Archeologický výskum je založený na vykopávkach. Vykopávky je potrebné interpretovať a datovať. Ide preto o nepriamu metódu datovania s množstvom nejednoznačností. Vykopané nálezy sa datujú tak, že je snaha ich korelovať (zosúladiť) s dovtedy známou históriou či inými archeologickými nálezmi.

Je snaha používať aj metódy datovania založené na fyzikálnych princípoch, ako napríklad pomocou rádioaktívneho rozpadu prvkov, najmä uhlíka. Tieto metódy sú však málo spoľahlivé, často poskytujú veľmi nepresné, zavádzajúce alebo nejednoznačné výsledky.

Súčasťou vykopaných nálezov môžu byť aj písomné záznamy (v rôznych často dovtedy nepoznaných jazykoch) zaznamenané na rôznych nosičoch, ako kamenné dosky či múry budov (maľby či rytiny), hlinené doštičky, papyrus a podobne). Tieto záznamy nie sú vždy nevyhnutne pravdivé. Napríklad záznamy bojujúcich strán, dvoch národov, zaznamenané jednou aj druhou stranou často vykazujú nezrovnalosti. Sumerské záznamy o panovaní kráľov v starovekej Mezopotámii obsahujú nafúknuté obdobia a zbožšťovanie kráľov, čím vykazujú nedôveryhodný zdroj datovania obdobia spred 2 000 rokov pred Kr. Aj datovanie raných egyptských dynastií je tu veľmi otázne. Nafukujú sa obdobia ich panovania, čím posúvajú dynastie akoby žili ďaleko pred potopou – a to je zrejmý nezmysel.

Historické metódy datovania sú založené na nájdených zachovaných písomnostiach, ktoré obsahujú aj časové údaje, teda na kronikách zapísaných historikmi. Lepšia situácia pre mimobiblické datovanie nastáva pre obdobie bližšie (mladšie) ako 2 000 pred Kr. Mnohí archeológovia či historici sa pokúšajú zosúladiť archeologické či historické údaje s biblickými údajmi, aby získali čo najpresnejšie historické datovanie. Približne pre obdobie od roku 620 pred Kr. sa za dôležitý vzťažný zdroj datovania považuje Ptolemajov kánon[B)] a ďalšie klasické zdroje**,** ktoré sú v jednotlivostiach doplňované z babylonských tabuliek a egyptských papyrusov. Rozdielnosti medzi nimi niekedy nepresahujú rozpätie jedného roka a v niektorých prípadoch sa dátum líši len v rozmedzí jedného týždňa alebo je dokonca zhodný.

Uvádza sa, že spoľahlivé datovanie máme od roku 1 400 pred Kristom vďaka údajom z Mezopotámie z obdobia Asýrie. Asýrčania každoročne menovali (ustanovili) úradníka (*limmu)*[2)] a jeho menom sa označoval rok jeho úradu. K príslušnému menu (roku) sa často priraďovali i významné udalosti, napríklad mená kráľov a začiatok ich kraľovania alebo ich vojenské ťaženia a pod. Vznikla tak séria sekvencií overených udalostí. Napríklad k zatmeniu Slnka v roku takéhoto úradníka menom Bur-Sagala došlo 15. júna 763 pred Kristom, čím je fixovaná séria rokov a udalostí od roku 892 až do roku 648 pred Kristom a s doplňujúcim materiálom až od roku 911 pred Kristom.

Pomocou záznamov týchto úradníkov (limmov) a eponymov (zoznamov kráľov s menami a dobou ich panovania) sa v asýrskych dejinách historici dostávajú takmer k roku 2 000 pred Kr. s najväčšou možnou chybou jedného storočia, ktorá sa znižuje až na jedno desaťročie v dobe od 1400 do 1 100 pred Kr. Babylonské záznamy vládcov a historické rozprávania o kontaktoch medzi asýrskymi a babylonskými panovníkmi pomáhajú datovať históriu oboch kráľovstiev medzi rokmi 1 400 až 800 pred Kr.

Zodpovedné údaje z rozmedzia rokov 2 100 až 1 200 pred Kr. sa získavajú z egyptských prameňov. Obsahujú zoznamy kráľov, datovanie súdobých pamiatok, záznamy o pohraničnom styku s Mezopotámiou a inými krajinami i niekoľko astronomických úkazov s dátumom a menom vtedajšieho panovníka. Vďaka tomu sa obdobie rokov 2 134 – 1 786 dá datovať s chybou maximálne desať rokov a podobne aj obdobie rokov 1 552 – 1 070 pred Kr.

Obdobie od zhruba 2 000 pred Kr. po potopu (asi 2 500 pred Kr.) sa nedá spoľahlivo mimobiblicky datovať. Z pohľadu biblického svetonázoru (pravdivosti a neomylnosti Písma) je zrejmé, že staroveké civilizácie (národy) majú svoj počiatok až po celosvetovej katastrofickej potope za dní Noacha (Noeho, približne 2 500 pred Kr.) a špecificky po zmätení jazykov v Bábeli (približne 2 400 pred Kr.). Akákoľvek udalosť spojená so starovekými civilizáciami sekulárne datovaná na dátum skorší ako 2 500 pred Kr. je nielenže málo dôveryhodne datovaná, ale je datovaná zaručene nesprávne.

Archeologické objavy sa dopĺňajú rádioaktívnym datovaním, ktoré však je veľmi nespoľahlivé a pre biblickú chronológiu máločo užitočné. Presné (absolútne) datovanie udalostí, najmä dávnej minulosti, pomocou rádiometrického datovania je neriešiteľný problém. Potešujúce však je, že mimobiblické zdroje, najmä archeológia, postupne odkrývajú a potvrdzujú existenciu viacerých udalostí a faktov tak, ako sú zaznamenané v Biblii. Pre biblického veriaceho v evanjelium však táto skutočnosť nie je podstatná, lebo jeho viera je darom od Boha a opiera sa o Písmo, nie o iné zdroje. Veríme tak, ako uvádza Písmo a v moci zjavuje Svätý Duch.

Mezopotámska a egyptská chronológia pomáha datovaniu objavov na území Izraela a biblických udalostí. Pre to je užitočné porovnanie histórie (udalostí) hebrejských kráľovstiev s Asýriou a Babyloniou. Odkryté série vrstiev svedčiace o ľudskom osídlení starovekého Kanaánu[C)] často obsahujú datovateľné predmety, ktoré sa dajú spojiť s odpovedajúcimi dátami z mezopotámskych a egyptských zdrojov. Udalosti zo Šalamúnovej doby je možné datovať s chybou desať rokov, ktorá klesá takmer k nule v dobe pádu Jeruzalema a Judského (Južného) kráľovstva v roku 586 pred Kr.

Do datovania vnášajú nepresnosť aj kalendárne výpočty kraľovania jednotlivých kráľov. Podľa tzv. *nástupnického systému* sa časť kalendárneho roka, ktorá uplynula od nástupu panovníka na trón po najbližší Nový rok, nezapočítavala ako prvý rok jeho vlády, ale ako „nástupný rok“ (pripisovala sa do rokov vlády jeho predchodcu). Prvý rok kraľovania v tomto systéme sa teda počítal od najbližšieho Nového roku (od prvého dňa prvého mesiaca najbližšieho nového roka). Avšak v nenástupníckom systéme počítania rokov kraľovania sa časť roka medzi nástupom a najbližším Novým rokom chápala už ako prvý rok vlády a druhý sa počítal od najbližšieho Nového roka. Pre správne porozumenie chronologických údajov v knihách kráľovských a Paralipomenon (kroník) je zvlášť dôležité vedieť,

akého spôsobu počítania sa používalo.

Podobne ako s nástupníckym a nenástupníckym systémom pri datovaní je to aj s informáciou, že ten a ten kráľ urobil niečo v prvom alebo v tom a tom roku svojho kraľovania. Vysvetlenie na príklade: Kýros vstúpil do Babylona v októbri 539 pred Kr. ako víťaz a dobyvateľ a stal sa tam kráľom. V prvom roku svojej vlády vydal dekrét (edikt) o návrate Židov do Jeruzalema. Nepoznáme však presný dátum (deň) vydania dekrétu. Bolo to ešte v kalendárnom roku 539 pred Kr. alebo až v roku 538 pred Kr.? Do datovania to vnáša možnú nepresnosť (chybu) jedného roka. Podobne je to aj s údajmi o izraelských kráľoch a iných vládcoch dávnych vekov, keď sa uvádza, že niečo urobili v tom a tom roku svojho vládnutia. Táto nepresnosť sa hromadí (kumuluje) v reťazci datovania podľa doby vládnutia.

Biblická chronológia od stvorenia po patriarchov

Zdroje biblického datovania

Pre datovanie starozákonnej doby ako hlavné zdroje datovania sa používajú tri texty Starého zákona [5)]: *masoretský text*, *Septuaginta* (označovaná aj ako LXX) a *Samaritánsky Pentateuch*.

Masoretský text používajú protestantské preklady (anglický preklad kráľa Jakuba, Bible kralická, Roháčkov preklad atď.), pretože ho považujú za najdôveryhodnejší zdroj starozákonných textov. Prepisovači zvaní *masoreti* štandardizovali hebrejský (a miestami aramejský) text, ktorý pôvodne pozostával len zo spoluhlások – zaviedli preň *vokalizačný systém*. Kvôli výslovnosti doplnili do textu samohlásky (vokalizačné znaky). Nie sú známe spisy, ani ich pôvod, ktoré pri prepisoch používali. Masoretský text vznikal prepismi počas viacerých storočí. Najstarší dochovaný známy úplný masoretský text je z roku 1008 n. l. (po Kr.).

Septuaginta je grécky preklad Starého zákona, ktorý vznikol v treťom storočí pred n. l. (pred Kristom). Tento preklad bol po svojom vzniku značne rozšírený. Používali ho najmä Židia žijúci v cudzích krajinách, ktorí už bežne nehovorili hebrejsky, ale používali gréčtinu. Septuaginta sa v niektorých pasážach líši od masoretského textu.

Samaritánsky Pentateuch (päť kníh Mojžišových) je hebrejská verzia piatich Mojžišových kníh, ktorá vznikla v prvom storočí pred Kristom v Samárii, na území a v prostredí, kde žilo zmiešané pokolenie Židov a asýrskych presídlených zajatcov z iných národov.

Textové rozdiely medzi Septuagintou a masoretským textom sa týkajú aj biblickej chronológie. Podľa Septuaginty žil Matuzalem ešte 14 rokov po potope, čo, samozrejme, je zjavná chyba, ktorá vznikla pri prepise či preklade.

Pri datovaní udalostí v systéme letopočtu „AM“ (Anno Mundi), čiže „od stvorenia sveta“, vychádzame z toho, že stvorenie sveta a stvorenie Adama spadajú do roku 1 AM. Adam zomrel roku 930 AM, Noach sa narodil v roku 1056 AM, potopa nastala o 600 rokov neskôr, teda v roku 1 656 AM. Abrahám sa narodil, keď mal Térach 1 30 rokov,[D)] čiže 352 rokov po potope, v roku 2 008 AM.

Tieto údaje o rokoch máme z Písma, z rodokmeňov uvedených v 1. knihe Mojžišovej (Genezis). Významné starozákonné udalosti datuje priamo samotné Písmo tým, že uvádza takzvané

„chronorodokmene“. Rodokmeň uvádza rodovú líniu bez umiestnenia na časovú os. Chronorodokmene uvádzajú, kedy sa dotyčný predok, významný Boží muž, narodil, koľko mal rokov, keď sa mu narodil syn či synovia (spravidla, ale nie výhradne prvorodený syn), koľko rokov žil po splodení syna a koľkých rokov sa dožil (koľko mal rokov, keď zomrel). Chronorodokmene umiestňujú rodokmene na časovú os a spojito prepájajú jednotlivé pokolenia z hľadiska času. Príkladom sú chronorodokmene v 1. Mojžišovej 5 a 11. Keďže chronorodokmene, ktoré sú v Písme zapísané, sú súvislé a nemajú medzery, vieme podľa nich datovať významné udalosti v systéme letopočtu AM. V 1. Mojžišovej 5 je zapísaný chronorodokmeň od Adama až po Noacha a jeho synov. V 1. Mojžišovej 11 je zapísaný chronorodokmeň od Noachovho syna Sema až po Abraháma.

Abrahámovi sa narodil zasľúbený syn Izák, keď mal sto rokov, v roku 2 108 AM (1. Mojžišova 21:5). Abrahám sa dožil 175 rokov, zomrel v roku 2 183 AM (1. Mojžišova 25:7). Izákovi sa narodili dvojičky Ezav a Jakob, keď mal 60 rokov (1. Mojžišova 25:26). Jakob sa teda narodil v roku 2 168 AM. Izák sa dožil 180 rokov (1. Mojžišova 35:28), zomrel v roku 2 288 AM. Jakob sa dožil 147 rokov (1. Mojžišova 47:28), zomrel v roku 2 315 AM. Jozef, Jakobov syn, sa dožil 110 rokov (1. Mojžišova 50:22 a 26), zomrel v roku 2 369 AM. Pre obdobie po Jozefovi už Písmo neobsahuje súvislé chronorodokmene, ale iba rodokmene.[E)]

Aby sme mohli spoľahlivo datovať stvorenie sveta (ktoré sa udialo v 6 dňoch) v systéme *nášho letopočtu pred Kristom*, musíme vedieť v tomto systéme spoľahlivo datovať narodenie Abraháma, čím nám vznikne matematický prepočet medzi datovaním v systéme AM a datovaním v systéme letopočtu „pred Kristom“. Jeden z výpočtov[4)] založených na masoretskom texte kladie narodenie Abraháma[F)] do roku 2 170 pred Kr. To kladie datovanie[G)] začiatku potopy do roku 2 522 pred Kr. a datovanie stvorenia do roku 4 178 pred Kr.

Datovanie narodenia Abraháma

K datovaniu narodenia Abraháma[4)] v systéme letopočtu „pred Kristom“ napomáha niekoľko chronologických údajov z Písma. Výstavba Šalamúnovho chrámu začala 480 rokov po vyjdení z Egypta (1. Kráľov 6:1), čo bolo v štvrtom roku vlády kráľa Šalamúna, čiže v roku 970 alebo 971 pred Kr. Tým datujeme exodus izraelského národa z Egypta do roku 1 450 pred Kr. (1450 = 970 + 480). Izraelský národ prebýval v Egypte 430 rokov (2. Mojžišova 12:40). Izraelský národ teda odišiel dole do Egypta v roku 1 880 pred Kristom (1880 = 1450 + 430). Jakob (Izrael) mal 130 rokov, keď odišli dolu do Egypta (1. Mojžišova 47:9). Izák mal 60 rokov, keď sa mu narodil Jakob (1. Mojžišova 25:26). Abrahám mal 100 rokov, keď sa mu narodil Izák (1. Mojžišova 21:5). Spočítaním týchto časových intervalov pre narodenie Abraháma dostaneme rok 2 170 pred Kr. Z toho vyplýva datovanie potopy na 2 522 pred Kr. a datovanie stvorenia na 4 178 pred Kr.

Ak by sme pre biblické datovanie použili iné texty písem Starého zákona než masoretský text, o ktorých však existujú viaceré indície, že sú zaťažené chybami pri prepise či preklade, dospeli by sme k najskoršiemu možnému dátumu stvorenia (v prípade použitia Septuaginty), a to približne roku 5 400 pred Kr. Podľa židovského kalendára (datovanie v rokoch v AM), k stvoreniu sveta došlo v roku 3 761 pred Kr.

Dátum význačných udalostí

Uvádzame dátum význačných udalostí podľa našich úvah a datovania. Tieto dátumy treba považovať za oporné body datovania v našich ďalších článkoch. Údaje sú uvádzané v rokoch *gregoriánskeho*

kalendára v systéme *náš letopočet*.

Stvorenie sveta (1. deň stvoriteľského týždňa): 4 178 pred Kr.

Narodenie Noacha (Noeho): 3 122 pred Kr.

Začiatok potopy: 2 522 pred Kr.

Narodenie Abraháma: 2 170 pred Kr.

Narodenie Izáka: 2 070 pred Kr.

Narodenie Jakoba: 2 010 pred Kr.

Príchod Jakoba do Egypta: 1 880 pred Kr.

Východ Izraela z Egypta: 1 450 pred Kr.

Vstup Izraela do Kanaánu: 1 410 pred Kr.

Poznámky (A-G) a zdroje (1-5)

A) *Slovníkový význam pojmov:*

a) *chronológia* -ie ž. /gréc./ usporiadanie javov, dejov, udalostí podľa časového poradia (ich umiestnenie na časovú os); časová postupnosť; časové poradie

Súvisiace slová:

chrono- i *chron-* /gréc./ prvá časť zložených slov s významom *čas, časový, časomer, časomerný* a pod.

chronologicky /gréc./ usporiadaný z hľadiska časového sledu, časovej postupnosti

chronologický /gréc./ zostavený v časovom slede; zachovávajúci časový postup

chronologizácia /gréc./ radenie, usporiadanie, zaradenie, umiestnenie dačoho na časovú os; zostavenie udalostí podľa časovej postupnosti

b) *genealógia* -ie ž. /gréc./ – *rodokmeň* /slov./ náuka zaoberajúca sa štúdiom dejín rodov; rodopis, rodokmeň (jednotlivca, rodiny, rodu)

c) *chronogenealógia – chronorodokmeň* /slov./ rodokmeň z hľadiska celkového času; rodokmeň umiestnený na číselnej časovej osi

B) *Klaudios Ptolemaios* bol významný grécky učenec. Žil v rokoch 70–161 po Kristovi pravdepodobne v egyptskej Alexandrii. Vytvoril kánon, v ktorom sú vymenovaní babylonskí a perzskí vládcovia od roku 747 až po rok 332 pred Kristom. Okrem toho sú v ňom menovaní aj grécki vládcovia Filip a Alexander, egyptskí ptolemajovskí vládcovia a rímski vládcovia až do roku 160 po Kr. Ptolemajove astronomické, zemepisné, historické a chronologické informácie sú pre súčasných historikov nesmierne dôležité.

C) Názvom *Palestína* bolo pomenované pôvodne územie Kanaánu. Vznik tohto pomenovania sa datuje do druhého tisícročia pred Kristom do obdobia, keď sa do Kanaánu dostali filištínske kmene a usadili sa tam. Názov *Palestína* sa pôvodne vzťahoval k územiu nepriateľov Izraela, k Filištíncom. Postupne sa tak nazvalo celé územie Kanaánu.

D) V chronorodokmeni po potope čítame, že (1. Mojžišova 11:26): „A Térach žil sedemdesiat rokov a splodil Abrama, Náchora a Hárana“. To sa na prvý pohľad javí tak, že Abrahám sa narodil svojmu otcovi, keď mal Térach 70 rokov. Pozorným štúdiom však zistíme, že Abrahám sa narodil svojmu otcovi, keď mal Térach 130 rokov. Vyplýva to (130 = 205 – 75) z toho, že Abrahám mal 75 rokov, keď vyšiel z Chárana po Térachovej smrti, ktorý zomrel vo veku 205 rokov (1. Mojžišova 11:32, 12:4 a Skutky 7:4).

E) Rodokmene, na rozdiel od chronorodokmeňov, nie sú zasadené na časovú os. V Písme nachádzame dva druhy rodokmeňov: typu *otec-syn* a *predok-potomok*. Rodokmene predok-potomok sú typu „predok ten a ten splodil rodovú líniu, ktorá vyústila do potomka toho a toho“. Príkladom je rodokmeň v Matúšovi 1:1-17, ktorý je členený do troch sekvencií (skupín) po 14 predkoch. Toto členenie (táto forma), táto schéma je úmyselná a nepredstavuje skutočnú súvislú rodovú líniu. Rodokmeň Ježiša v Matúšovi 1:1-17 je selektívny a nespojitý. Vieme to z písem Starého zákona, ktoré uvádzajú rovnakú rodovú líniu. Napríklad v Matúšovi 1:8 nachádzame, že Jorám splodil Oziáša. Avšak v písmach Starého zákona sa dočítame (2. Kráľov 8:25, 11:2, 14:1, 14:21), že kompletná rodová línia od Joráma (Jehoráma) po Oziáša (Azariáša) bola Jehorám–Achaziáš–Joas–Amaziáš–Azariáš (Uziáš). V rodovej línii vo verši Matúš 1:8 sú teda vypustené (chýbajú) tri generácie od Joráma po Oziáša. Text v tomto verši „Jorám splodil Oziáša“ treba chápať tak, že Jorám splodil rodovú líniu, ktorá vyústila do potomka Oziáša (v starozákonných textoch známeho ako Uziáš či Azariáš), či inak povedané, Jorám splodil prapravnuka Oziáša. Toto (selektívnosť a neúplnosť rodových línií) však nikdy neplatí o chronoodokmeňoch, pretože v chronoodokmeňoch sú číselné časové údaje.

F) K datovaniu narodenia Abraháma[4)] v systéme letopočtu pred Kristom napomáha niekoľko chronologických údajov z Písma. Výstavba Šalamúnovho chrámu začala 480 rokov po vyjdení z Egypta (1. Kráľov 6:1), čo bolo v štvrtom roku vlády kráľa Šalamúna, čiže v roku 970 alebo 971 pred Kristom. Tým datujeme exodus izraelského národa z Egypta do roku 1 450 pred Kristom (1450 = 970 + 480). Izraelský národ prebýval v Egypte 430 rokov (2. Mojžišova 12:40). Izraelský národ teda odišiel dole do Egypta v roku 1880 pred Kristom (1880 = 1450 + 430). Jakob (Izrael) mal 130 rokov, keď odišli dolu do Egypta (1. Mojžišova 47:9). Izák mal 60 rokov, keď sa mu narodil Jakob

(1. Mojžišova 25:26). Abrahám mal 100 rokov, keď sa mu narodil Izák (1. Mojžišova 21:5). Spočítaním týchto časových intervalov pre narodenie Abraháma dostaneme rok 2170 pred Kristom. Z toho vyplýva datovanie potopy na 2522 pred Kristom a datovanie stvorenia na 4178 pred Kristom.

G) Ak by sme pre biblické datovanie použili iné texty písem Starého zákona než masoretský text, o ktorých však existujú viaceré indície, že sú zaťažené chybami pri prepise či preklade, dospeli by sme k najskoršiemu možnému dátumu stvorenia (v prípade použitia Septuaginty), a to približne roku 5400 pred Kristom.

1) J. D. Douglas (vedúci editor) a kol., *Nový biblický slovník*, Návrat domů, Praha 2017,

heslo: *Chronologie Starého zákona*; ISBN 978-80-7255-393-8

2) Samuel J. Schultz, *Starý zákon mluví*, Czech edition, 1991, Viena, Austria

3) Židovský kalendár – december 2023

https://calendar.zoznam.sk/jewish_calendar-sk.php

4) Hasel, G.F.: *The meaning of the chronogenealogies of Genesis 5 and 11*, Origins 7(2):53–70

https://www.grisda.org/origins-07053

5) Jonathan Sarfati: *Biblical chronogenealogies*, Journal of Creation 17(3):14–18, CMI,

https://creation.com/biblical-chronogenealogies

Uverejnené: 8. apríla 2026

Prechod na Prológ

Prechod na 4. diel

Prechod na Najnovšie články na stránke

Prechod na úvodnú stránku – Úvod